

Miloš Uriga

Už dávno to nie je tak, že by sa človek na jednom mieste narodil, žil aj zomrel a mimo svojho rodiska navštívil akurát tak jarmok. Najbližšie mesto už nie je vôbec vzdialené a dokonca ani návšteva iného štátu nie je ničím výnimočným. Vďaka globalizácii sme čoraz častejšie a ľahšie konfrontovaní s tým cudzím, inonárodným. Na to, aby sme na poli globalizácie obstáli a na mape neboli iba šedou, nevýraznou a prehliadanou škrvnou, z ktorej akurát odchádzajú tí najšikovnejší ľudia, kým sa tí menej šikovní - no stále cenní - utápajú v pocite vlastnej menejcennosti, je podľa mňa národná hrdosť priam nevyhnutná.

Ak chce byť náš štát Slovenskou republikou, a nie provinciou (alebo akoukoľvek inou správnu jednotkou) s číslom X, federácie Y musí mať niečo čím sa odlišuje od iných štátov. Ak by sa nijak neodlišoval, štátne občianstvo občanov by bolo iba čisto administratívnu otázkou - tak ako samotná existencia štátu, čo by pre štát rozhodne nebolo dobré - občania by bez väzieb na štát tento štát vymeniť jednoducho za iný, hneď ako by uvideli nejaký lepší a na svoj starý zabudnúť. Ak je ale odlišnosť pre štát nevyhnutná, ako by ju mal prijať?

Ľahostajnosť či ignorovanie odlišnosti by znamenalo jej popieraníu a rušení. Negatívnym prístupom voči neutrálnej či pozitívnej odlišnosti by sme si tiež nepomohli, to by znamenalo, že štát zhadzuje sám seba, ruší svoju odlišnosť a radšej vzhliada na iný ako ten správnejší, čo by nemalo pre štát žiadne výhody, práve naopak. Preto si myslím, že najlepším prístupom by bol ten pozitívny, keď sa štát pozerá na svoje odlišnosti (a podotýkam, že nemyslím negatívne odlišnosti akým by mohla byť napríklad vyššia miera korupcie a podobne, ale iba tie neutrálne ako napr. jazyk a pozitívne ako napr. úspechy slovenského hokejbalu) ako na šance, ktoré môže využiť vo svoj prospech a hlavne v prospech svojich občanov. Práve tento prístup by som nazval budovaním národnej hrdosti.

To že, že obyvatelia nejakého štátu majú národnú hrdosť a tým pádom rozvíjajú to, čo majú odlišné, má výhody aj pre cudzincov, resp. iné krajiny. Vďaka odlišnosti môžu ponúknuť pri spolupráci niečo iné, výnimočné.

Ešte výraznejšie vidno prínos národnej hrdosti pri kultúre, respektíve turizme. Mohlo by bez hrdosti na to domáce vzniknúť niečo hodné obdivu zahraničného turistu? Ak by sme aj niečo také mali, mohli by sme to ako hodné obdivu prezentovať zatiaľ čo my by sme na to neboli hrdí, ale naopak tým pohrdali?

Ak by sme sa na to pozreli naopak očami turistu, prečo by išiel navštíviť krajinu, na ktorú nie sú hrdí ani tí, pre ktorých je ona rodnou krajinou? Na čo by sa mal pozerat? I keď je pravdou, že stále by sa mohol spoliehať, na tú nie práve najlepšiu vlastnosť človeka - že u suseda vidí predsa len všetko akosi lepšie. No predsa len, turisti sú určite radšej, ak sú "domorodci" hrdí na svoju vlasť a tak zvelaďujú svoje zvyky a tradície. Práve vďaka tomu si ich môžu pozrieť, kvôli tomu majú dôvod navštíviť tú ktorú krajinu.

V neposlednom rade, prítomnosť národnej hrdosti má pozitívne účinky aj na ľudí, ktorí sú hrdí na svoj národ. Pre mňa osobne je národná hrdosť tak dôležitá, že parafrázujúc G.K. Chesterstona, dôvod prečo nechcem aby vymizla, sa silne podobá dôvodom prečo nechcem, aby mi vyhorel dom: netrúfam si ani začať vypočítavať všetky veci, čo by mi chýbali. (LEWIS, 2012. s 25.)

S národnou hrdosťou je život človeka spokojnejší, vie prijať aj jej chyby, keďže má svoju vlasť naozaj rád. A "človek, ktorý naozaj miluje svoju krajinu, ju bude milovať aj v jej troskách a úpadku. 'Anglicko, pri všetkých tvojich chybách ťa stále milujem' Jeho vlasť bude pre neho 'biedna, ale moja'. Môže ju považovať za dobrú a veľkú, i keď taká nie je, lebo ju miluje; ten sebaklam je do istej miery odpustiteľný." (LEWIS, 2012. s 24.)

Takýto človek nebude zbytočne kydať na svoju vlasť (najlepšie z cudziny), ale radšej sa pustí do práce a bude robiť čo je v jeho silách. Bude mať totiž prečo.

Vychádzam z tej pozície, že som sa niekde narodil, chcem niekam patriť - a myslím, že táto túžba niekam patriť je univerzálna - a tak aj keby som si predsa len predstavil, že národná hrdosť úplne vymizla, videl by som na jej mieste prázdne miesto. A toto prázdne miesto by určite veľmi rýchlo zaplnila hrdosť na niečo iné a to buď na príslušnosť k väčšiemu politickému útvaru (ako EÚ) alebo západnej civilizácie, či k ľudstvu ako takému, čo by bolo vlastne iba presunutie národnej hrdosti na vyššiu úroveň, alebo v horšom prípade hrdosť na príslušnosť k sociálnej skupine (ktorá inak má určite tiež svoje miesto v identite človeka). Ak by sa ale toto prázdne miesto nezaplnilo, človeku by podľa mňa chýbala časť identity, čo nie je nič pozitívne.

Napriek všetkému by sa dalo namietat', že národná hrdosť má svoje riziká. Najmä 20. storočie nám ukázalo, aké katastrofálne dôsledky môže mať preexponovaná národná hrdosť. Svoje skúsenosti s tým, bohužiaľ, má aj Slovensko. Ak sme hrdí pri pohľade na svoj národ, najlepšou obranou proti tomu, aby naša hrdosť neprerástla do nenávisťi voči iným národom, je položiť si otázku, ktorú nám klade C.S. Lewis: "Ako môžem milovať svoj domov a neuvedomovať si, že iní ľudia majú rovnaké právo milovať ten svoj?" (LEWIS, 2012. s 26.)

Globalizácia výrazne priblížila všetko, čo bolo kedysi vzdialene. Tovar z Číny je od vzdialený vlastne iba pár dni cesty. Rozdiel medzi Slovákom, Američanom a trebárs Holanďanom už nie je až taký veľký. Všetci traja si môžu vo svojej vlasti obliecť rifle, či rovnakej značky, vyrobené aj tak v úplne inej časti sveta a predávané tým istým obchodným reťazcom. Takto oblečení môžu zájsť do rovnakého McDonaldu. Kvôli tej podobnosti, je národná hrdosť v súčasnosti možno dokonca potrebnjšia ako kedykoľvek bola, pretože ako píše C.S. Lewis, "To posledné čo by sme chceli, je aby sa každé iné miesto podobalo nášmu domovu. Ved' by to už nebol náš domov, keby nebol niečim odlišný." (LEWIS, 2012. s 26.)

Literatúra:

Lewis, C.S. 2012. Štyri lásky. Bratislava: Porta Libri. 118 s